

OBSAH

Masarykova Nová Evropa ((Jaroslav Šabata))	15
Předmluva k vydání českému	51
Předmluva k anglickému a francouzskému vydání . . .	53
Věnování	55

I. Historický význam války

1. Válka světovou	61
1. »Consensus gentium« proti Němcům. Lidstvo se víc sjednocuje ve své organizaci.	
2. Pangermánský plán světového panství: Berlín-Bagdád	62
2. Válka se dala očekávat.	
3. Pangermanismus filozofií politického vývoje ně- meckého národa.	
4. Teorie pangermanismu odpovídá politickému vývo- ji Němců. »Centrální Evropa« neboli »Berlín-Bag- dád« (»Berlín-Káhira«).	
5. Odkud hrozí Německu větší nebezpečí: z Anglie či z Ruska?	
6. Průběh války se shoduje s pangermánským plánem. Vojenská a politická situace.	
7. Hlavní argumenty pangermanismu: Německo po- třebuje bezpečných hranic, území a chleba. Svými vojenskými ctnostmi a svou kulturou Němci za- sluhují být vůdci Evropy a lidstva. Pangermánský imperialismus je pokračováním římského. Panger- ;mánský materialismus a mysticismus. Pangermán- ;ská nenávisť Slovanů a jiných národů.	

3. Plán spojenců: Demokratická organizace Evropy a lidstva –
Demokracie proti teokracii 72
- 8a Spojenci vymezují své válečné cíle v nótě preziden-
tu Wilsonovi.
- 8b Čtrnáct bodů Wilsonových.
9. Rozpor mezi centrálními mocnostmi a spojenci je
rozporem mezi teokratickým monarchismem a de-
mokracií: ideál Pruska-Rakouska a ideál Ameriky.
4. Německý »Drang nach Osten«, Prusko a Rakousko –
Pangermanismus a východní otázka – Pangermanismus
z hlediska světového 79
10. Němci po věky zatlačovali Slované na východ. Roz-
díl a shoda mezi Pruskem a Rakouskem: oběma je
společná idea císařství dobývajícího východu.
11. Válka pokusem rozřešit dávnou východní otázku.
Německá »centrální Evropa« a »Berlín-Bagdád«
zastíněny světovou otázkou: organizace nejenom
světa Starého, ale také Nového, pangermanismus
a amerikanismus.
5. Německý »Drang nach Osten« a pásma malých
národů 82
12. Pásma malých národů mezi Němci a Rusy. Poli-
tický a etnografický rozdíl mezi Východem a Zá-
padem. Pangermanismus využívá tohoto rozdílu
ke svému prospěchu.

II. Národnostní princip

6. Národnostní cit a idea 87
- 13a Národnost od 18. století politickou, státotvornou
a sociální silou. Princip národnosti je úplně moder-
ní.
- 13b Národnost a jazyk. Národnost v literatuře, vědě
a filozofii, v umění, mravech a právech, ve státě
a politice. Princip národnostní, vlastenectví. Vývoj

národů: plemena, národnosti, kmeny atd. Jeden Adam či víc? Otázka rasy (plemena). Směšování ras a změna národního charakteru. Původnost národů.

14. Národnost a stát. V Evropě je mnohem víc národů než států: státy národnostně smíšené. Státy byly vytvořeny dobýváním. Národ a stát: Goethe a Bismarck. Národnost je demokratická, stát aristokratický. Stát vznikl z teokracie a je v základě dynastický. Vznik moderního, demokratického státu. Princip národnostní silou demokratickou. Rozdíl mezi státy spojenců a centrálních mocností.

7. Právo národů na sebeurčení 94

15. Národnostní cit a idea a národnostní právo. Právo národů na sebeurčení vyplývá z mravní hodnoty humanitního principu. Z uznání hodnoty lidské osobnosti vyplývá uznání národů a společenských kolektivit vůbec. Rovnost jazyků před zákonem. Středověké hodnocení dynastického státu: demokracie proti teokracii. Spojenci ve své odpovědi prezidentu Wilsonovi činí z otázek národních otázky mezinárodní: přestávají být pouze »vnitřními« záležitostmi států. Pangermáni pro stát protinárodní: Vilém pro Jehovu, ne pro Ježíše. Demokratický stát spočívá na mravním lidském základě, ne na základě božském, náboženském. A přece demokratická politika »sub specie aeternitatis«.

8. Problém malých národů a států; federace malých národů 98

16. Relativnost velikosti. Dějiny učí, že se malé státy tvořily vedle států velkých. Německý imperialismus dějiny zavrhl.
17. Malé státy a národy vyvíjejí intenzivnější kulturní činnost: autonomizace proti centralizaci.
18. Malí národové prý se musí spojit ve větší stát; příkladem je prý Rakousko. Pravá povaha federace:

federace předpokládá svobodu. Federace je provedení principu asociace: problém malého národa a »malého člověka«.

- 9. Národnost a mezinárodnost 103**
19. Princip národnosti neodporuje vývoji mezinárodnosti. Moderní internacionalismus.
- 10. Politická samostatnost a národní autonomie 105**
20. Význam a hodnota politické nezávislosti. Odnárodňování je kulturní ztrátou. Národní autonomie (územní – osobní) dostačuje jen v některých případech.
- 11. Radikální rekonstrukce Evropy na národnostním základě?
Národní minority 107**
21. Problém smíšených států: národnostní menšiny. Přestěhování menšin? Demokratické pravidlo pro rozsah národnostních menšin. (Nedostatky demografické statistiky.)
- 12. Každá národnostní otázka problémem zvláštním 109**
22. Rozmanitost a bohatý obsah národních otázek.
- 13. Marxismus a národnost 110**
23. Marx nepochopil problému národnosti. Národnost a socialismus se navzájem nevylučují.
24. Marxisté podávají nesprávný výklad války; je to válka kapitalistická? imperialistická? koloniální?
Marxistická menšina.

III. Východní otázka

- 14. Program spojenců v podstatě programem reorganizace
východní Evropy 117**
25. Národnostní otázky naléhavé jen na východě.

26. Národnostní otázky v Rakousku, Prusku, Rusku a na Balkáně (v Turecku): civilizovaní a kdysi nezávislí národové jsou utlačováni.

15. Rozčlenění Rakouska-Uherska hlavním cílem války. „Idea státu rakouského“ 120

27. Rakousko státem umělým: dynastickým, imperia-
listickým a militaristickým. »Idea státu rakouské-
ho«: středověká negace moderní ideje státu a ná-
rodnosti.

28. Rakousko je prý schopno života.

29. Rakousko zmenšené?

30. Rakousko jako protiváha Německa? Rakouský ka-
tolicismus. Vnitřní harmonie Německa a Rakous-
ka.

31. Dosáhli Čechové své kultury pomocí Rakouska?

32. Co bude s německými provinciemi Rakouska?

33. Maďaři rakušanství úplně dostihli.

**16. Pruské Německo: kultura vnějšího pořádku
a militaristického materialismu 128**

34. Prusko a východní otázka: předmět pruské útoč-
nosti.

35. Pruská otázka: podstata prusství. Německo a Prus-
ko: Goethe či Bismarck? Pruský kult státu. Pruský
monarchismus, bismarckismus, machiavellismus.

36. Německá filozofie, věda a kultura vůbec. Jejich
scholasticismus.

37. Moderní německá teologie: německo-pruský jezu-
itismus.

38. Německá pořádnost.

17. Reorganizace východní Evropy a Rusko 135

39. Carské Rusko bylo ještě politicky i kulturně ve sta-
diu extenzivnosti: příčina jeho úpadku. Problémy
národnostní v Rusku: jak se liší od národnostních
poměrů západních. Poláci, Finové a baltské pro-
vincie.

40. Problém maloruský (ukrajinský).
41. Pangermánské směřování do Asie zeslabeným Ruskem. Cesta z Berlína do Bagdádu nejen Cařihradem, ale i Oděsou. Potřeba silného Ruska pro Evropu a lidstvo.

18. Bez kritiky spojenců? 140

42. Potřeba kulturní syntézy, ne převaha jednoho národa a jeho kultury nad druhým. Začíná doba nová.
43. Různé národní kultury a měřítko lidství. (Pro domo).

19. Význam československého státu pro osvobození Evropy 143

44. Zeměpisné a dějinné položení Čech a československého národa: Čechy a Slovensko překážkou na cestě Berlín-Bagdád.
- 45a Čechy nezávislé od sedmého století; sjednocení s Rakouskem a Uherskem 1526 v personální unii. Habsburkové centralizovali a germanizovali proti svým slibům. Odpor Čechů a Uhrů. Obrození československého národa. Revoluce roku 1948. Rakousko smlouvá mír s Maďary: dualismus z r. 1867. Čechové pokračují ve svém boji proti Rakousko-Uhersku za nezávislost.
- 45b Čechové a Slováci za války 1914 na straně spojenců proti Rakousko-Uhersku a Německu. Habsburkové sesazení českou zahraniční Národní radou. Československé armády uznány spojenci. Spojenci uznali Národní radu a práva Čechů a Slováků na nezávislý stát. Odpor Rakouska a Německa.
46. Národní autonomie a federalizace Čechům nestačí: historické právo Čech tvořit samostatný státní útvar. Slováci mají právo být spojeni s Čechy. Slovenský jazyk a maďarizace.
47. Kulturní význam československého národa. Česká reformace zahájila nové protiteokratické období v Evropě. Potlačení české národní kultury Habs-

burky. Obrození české a slovenské na konci osmnáctého století.

48a Československý stát soběstačný co do území, obyvatelstva, surovin a financí. Otázka německých, polských a maďarských menšin. Možnost spojení česko-slovenského státu s Jugoslávií.

48b Malorusové uherští přejí si být spojeni s československým státem.

48c Hospodářství a finanční síla československých zemí.

48d Československý stát republikou.

20. Československý stát, Polsko a Jugoslávie 161

49. Úzká vzájemná spojitost mezi otázkou československou a polskou.

50. Vztah otázky jihoslovanské k otázce československé a polské.

21. Slovanská bariéra proti pangermanismu? 164

51. Osвобоzené státy nebudou nárazníkové. Nejen bariéra slovanská, ale také latinská (Rumuni, Italové atd.).

22. Pangermanismus a panslavismus – germanismus a romanismus 166

52. Válka není jenom konfliktem světa germánského a slovanského; panslavismus, germanismus a latinismus.

IV. Boj do konce

23. Nutnost provést válku do konce v zájmu trvalého míru: problém války 171

53. Demokracie nevylučuje defenzívy. Rozdíl mezi válkou útočnou a obrannou. Pacifismus Tolstého není správný. Demokracie neznamená nedostatek ener-

gie. Problém války. Militarismus. Pruský militarismus překonán válkou. Milice.

- 24. Kdo je odpověden za válku?** 173
- 54a Mravní soud a historický výklad války.
- 54b Rakousko-Uhersko a Německo odpovědno. Vina Rakouska-Uherska.

V. Nová Evropa

- 25. Demokratický mír a jeho podmínky (resumé)** 181
55. Podstata pravé demokracie a obecné zásady demokratického míru.
56. Jednotlivé body pro mírovou konferenci.
57. Demokracie »sub specie aeternitatis«. Caesar či Ježíš?

- Ediční poznámka 193